Súd:	Okresný súd Prešov
Spisová značka:	12C/98/2010
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8110211619
Dátum vydania rozhodnutia:	08. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Alena Paveleková
ECLI:	ECLI:SK:OSPO:2014:8110211619.11

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou Mgr. Alenou Pavelekovou, v právnej veci žalobcu: V. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., M. X, zastúpenej IURISTICO, s.r.o., Štefánikova 26, Košice, IČO: 36588041, proti žalovaným: 1/ O. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A., Š. XX, zastúpenej v konaní JUDr. Vladimírom Milasom, advokátom so sídlom v Prešove, Masarykova 13, 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

r o z h o d o l :

žalované v 1. a v 2. rade s ú p o v i n n é zaplatiť žalobkyni 10.000,- eur, pričom plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhej žalovanej, v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku,

v prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a ,

o trovách konania r o z h o d n e po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 6.5.2010 sa žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti žalovaným v 1. a v 2.rade zaplatiť spoločne a nerozdielne sumu 33.333,- eur a nahradiť trovy právneho zastúpenia. V znení zmeny návrhu prednesenej na pojednávaní dňa 18.3.2014 si uplatnila zaplatenie na žalovanej v 1. a 2.rade 33.333,- eur tak, že v prípade plnenia jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhej žalovanej.

Svoju žalobu odôvodnila tým, že žalobkyňa bola matkou maloletého O. G., nar. XX.XX.XXXX, ktorý dňa 7.5.2008 zomrel na následky dopravnej nehody zo dňa 22.5.2007, ktorú zapríčinila žalovaná v 1.rade pri vedení motorového vozidla Fiat Brava, ev. č. A. XXX Y., povinne zmluvne poisteného u žalovanej v 2.rade. Príčinná súvislosť medzi smrťou maloletého a konaním žalovanej bola v priebehu trestného konania preukázaná znaleckým posudkom č. 1/2009 zo dňa 26.1.2009. Žalovaná v 1.rade bola rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 22.4.2009 sp. zn. 33T 55/08 uznaná vinnou zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2, písm. a) Trestného zákona.

Vo veci sa písomne vyjadrila žalovaná v 1.rade prostredníctvom právneho zástupcu a uviedla, že o danej skutočnosti informovala poisťovňu, u ktorej mala poistené motorové vozidlo, uplatňovaný nárok neuznáva. V priebehu konania poukázala, že išlo o nedbanlivostný trestný čin a mala za to, že toto je kryté povinným zmluvným poistením. Uviedla, že samotná uplatňovaná suma by bola pre ňu likvidačná a bola v trestnom konaní potrestaná.

Žalovaná v 2.rade sa vo veci písomne vyjadrila a namietala svoju pasívnu legitimáciu poukazujúc na to, že nie je daný právny základ povinnosti žalovanej v 2.rade, ustanovením §823 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len OZ) v spojení s ust. § 4 ods. 2 písm. a) a § 15 Zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších zmien a doplnkov. Vychádzajúc z vyššie uvedených ustanovení mala žalovaná za to, že do rozsahu plnení nie je zahrnutá náhrada nemajetkovej ujmy. Žalovaná v 2.rade uviedla, že povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 OZ je osobne spätá s osobou, ktorá sa neoprávneného zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby dopustila a touto osobou je žalovaná v 1.rade. Žalovaná v 2.rade sa nedopustila neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcu a nemôže niesť zodpovednosť podľa § 13 OZ a túto zodpovednosť nemôže ani odvodiť od zmluvy o povinnom zmluvnom poistení, ktorú mala žalovaná v 1.rade so žalovanou v 2.rade uzatvorenú a ktorej súčasťou sú všeobecné poistné podmienky pre poistenie povinnosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Predmetnou poistnou zmluvou bol ustanovený rozsah poistenia výlučne za škodu, nie však za ujmu na osobnostných právach. S poukazom na uvedené, žalovaná v 2.rade zastávala názor, že nemá pasívnu legitimáciu v danej právnej veci a na podporu toho poukázala na uznesenie Krajského súdu v Trnave č. 24 Co 67/2008 a navrhla žalobu vo vzťahu k nej zamietnuť.

Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením s návrhom úmrtným listom maloletého O. G. zo dňa 9.5.2008, osvedčením o evidencii motorového vozidla A. XXX Y., Fiat Brava 1.9 TD, rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 33T 55/08-307 zo dňa 22.4.2009, znaleckým posudkom č. 1/2009 O.. O. C., znaleckým posudkom O.. A. S. č. XXX/XXXX, rozsudkom tunajšieho súdu č. 3T 159/2003-228 zo dňa 19.8.2004, rozsudkom Krajského súdu v Prešov č.k. 5To 58/04-252 zo dňa 19.8.2004, rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 24P 471/05-88, rozsudkom Krajského súdu v Prešove 14 CoP 1/08-106, potvrdením o dočasnej pracovnej neschopnosti žalobkyne, žiadankou o vyšetrenie magnetickou rezonanciou, prepúšťacou správou, lekárskou správou zo dňa 18.1.2010, oznámením o výške poistného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vydaného žalovaným v 2.rade, zmluvou o poistení poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zo dňa 26.11.2010, kópiami poštových poukážok, potvrdením ÚPSVaR A. C., potvrdením o FNsP zo dňa 23.2.2011 A. C., potvrdením o liečbe v súvislosti s autonehodou vydaného O.. F. C., kópiou príkazu na úhradu, potvrdením o splácaní úveru vo výške 118,10 eur, splátkovým kalendárom, faktúrou za mobilný telefón, kópiami SIPO, potvrdenie o vyplatených príjmoch za obdobie od 1.2.2010 do 12-teho mesiaca 2010 A. C., daňovým priznaním žalovanej za rok 2010, potvrdením o príjmoch vydaného 18.1.2011, listinnými dôkazmi zo spisu tunajšieho súdu sp.zn. 33T 55/08 tunajšieho súdu a to výpoveďou svedkyne M.U. M. a výpoveďou svedkyne M. M. (trestného spisu), výpoveďou O. O., výpoveďou svedkyne B. O., výpoveďou svedka R. M., správou JVS s.r.o., výsluchom účastníkov konania a svedkyne V. G. a ostatným obsahom spisu, a vo veci rozhodol rozsudkom č.k. 12C 98/10 - 198 zo dňa 13. 10. 2011.

Týmto rozhodnutím uložil žalovanej v 1.rade povinnosť zaplatiť žalobkyni 10.000,- eur v lehote do šesťdesiatich dní od právoplatnosti rozsudku, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, vo vzťahu k žalovanej v 2.rade žalobu v celom rozsahu zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalovaná v 1.rade a namietala výrok rozsudku súdu prvého stupňa zaplatiť žalobkyni sumu 10.000,- eur, navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti zrušil a vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie poukázala na to, že nárok žalobkyne patrí do roviny vzťahov povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla s na základe platne uzatvorenej poistnej zmluvy, ktorú v tom čase mala so žalovanou v 2.rade uzatvorenú. Ako neprijateľný záver súdu prvého stupňa hodnotila výrok o zamietnutí žaloby voči žalovanej v 2.rade. Proti napadnutému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie aj žalobkyňa a to proti výroku o zamietnutí časti žaloby voči žalovanej v 1.rade a proti výroku o zamietnutí žaloby voči žalovanej v 2.rade.

Odvolací súd vo veci rozhodol uznesením zo dňa 14.11.2013 č.k. 17Co 10/2012 - 305, ktorým zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odvolací súd vyjadril právny záver a poukázal na to že ustanovenie § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnou poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zakladá priamy nárok poškodeného proti poisťovni, poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poistiteľovi a poškodená ako obeť dopravnej nehody má

neobmedzený priamy nárok na plnenie voči poistiteľovi. Poistiteľ vykonávajúci povinné zmluvné poistenie zodpovednosti má rovnaké právne postavenie ako priamy škodca. Poškodená môže uplatňovať náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla aj od poisteného škodcu, teda od žalovanej v 1.rade. A to samostatne voči každému alebo spoločne žiadať plnenie aj proti poistiteľovi aj proti škodcovi, pričom plnenie môže dostať len raz. Keďže žalobkyňa si uplatňuje nárok voči obom týmto subjektom, ich vzájomný vzťah je taký, že v rozsahu v akom plnil veriteľovi jeden z nich, zaniká dlh a tým aj povinnosť druhého. Majú postavenie samostatných spoločníkov nevzniká medzi nimi pasívna solidarita a jedným rozhodnutím môže byť každý z nich zaviazaný na splnenie celého dlhu veriteľovi, avšak vo výroku rozhodnutia musí byť vymedzený ich vzájomný vzťah (že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého).

Odvolací súd poukázal na to, že bolo judikované Súdnym dvorom EÚ, dvoma rozsudkami - otázka zodpovednosti žalovaných za vzniknutú nemajetkovú ujmu a týmito rozsudkami bola riešená prejudiciálna otázka položená Krajským súdom v Prešove, ktorá sa týka náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti so zodpovednosťou za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa týchto rozsudkov pod pojmom ujma na zdraví je potrebné rozumieť akoukoľvek ujmu, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako psychickú traumu. Súdny dvor dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať, podľa vnútroštátneho práva.
Keďže zodpovednosť žalovaných vyplýva z ustanovenia § 11 a 13 Občianskeho zákonníka, táto zodpovednosť unikla na základe dopravnej nehody, potom platí, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného na škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej

Odvolací súd poukázal, že s rozhodnutím súdneho dvora EÚ je možné, v celom rozsahu súhlasiť a vykladať zodpovednosť žalovaných najmä žalovanej v 2.rade eurokomfortne.

Preto, podľa vyjadrenia odvolacieho súdu v tejto časti prvostupňový súd pochybil, keď pri rozhodovaní o zodpovednom subjekte uvedené okolnosti nevzal do úvahy, uložil súdu prvého stupňa opätovne nárok žalobkyne prejednať a riadiť sa v súlade s ustanovením § 226 O.s.p. v právnym názorom odvolacieho súdu a opätovne o nároku žalobkyne zákonným spôsobom rozhodnúť.

Vo veci opätovne súd prvého stupňa rozhodol v neprítomnosti žalovaného v 2.rade, ktorý sa ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní podľa ustanovenia § 101 ods. 2 O.s.p, pričom zistil tento skutkový stav veci:

Z rozsudku tunajšieho súdu č.k. 33T 55/2008-308, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 8.5.2009 mal súd zistené, že žalovaná v 1.rade bola uznaná vinnou, že dňa 22.5.2007 v čase o 15.25 hod., v Prešove, viedla v ľavom jazdnom pruhu ulice Arm. Gen. Svobodu, osobné motorové vozidlo zn. Fiat Brava, ev. č.: A. XXX Y. v čase, keď priechodom pre chodcov riadenom svetelnými signálmi stáli v pravom jazdnom pruhu vozidlá s červeným svetlom „STOJ“, s vozidlom nezastavila a zrazila chodca mal. O. G., nar. XX.XX.XXXX, ktorý prechádzal cez priechod pre chodcov z pravej strany v smere jazdy vozidla, pričom chodec utrpel mozgovo-lebečné poranenie, pozostávajúce z mnohopočetných pomliaždení mozgu, krvácania pod tvrdú plenu mozgovú a vpáčenej zlomeniny ľavej spánkovo-temennej kosti a úrazový šok ťažkého stupňa a v dôsledku týchto poranení dňa 7.5.2008 zomrel a teda inému z nedbanlivosti spôsobila smrť a čin spáchala závažnejším spôsobom konania, čím spáchala prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, za čo jej bol uložený trest podľa § 149 ods. 2 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2, 3 Trestného zákona pri existencii poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. j) Trestného zákona a neexistencie priťažujúcich okolností odňatia slobody v trvaní 2 rokoch, ktorý bol podmienečne odložený so skúšobnou dobou v trvaní 4 rokov, pričom mala aj uložený trest zákazu činnosti vedenia všetkých druhov motorových vozidiel v trvaní 7 rokov. Ďalej bola žalovaná v 1. rade zaviazaná žalobkyni nahradiť škodu vo výške 621,64 eur.

Z výpovede žalobkyne mal súd zistené, že maloletý O. G. sa narodil ako tretie dieťa žalobkyne z manželstva žalobkyne a Š. G., ktoré bolo uzatvorené dňa 13.10.1983. Manželstvo bolo od počiatku problematické, nakoľko bývalý manžel žalobkyne požíval vo zvýšenej miere alkoholické nápoje a pod ich vplyvom sa vyznačoval agresívnym správaním, čo mal súd zistené aj z oboznámenia sa s rozsudkom

Okresného súdu Prešov zo dňa 22.3.2004 sp. zn. 3T 159/03, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 19.8.2004 sp. zn. 5To 58/04, ktorým bol uznaný vinným z trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a), ods. 1 písm. c) Tr. zákona, za čo mu bol dokonca uložený trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov nepodmienečne, ako aj ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou. V trestnom konaní bolo preukázané, že bývalý manžel žalobkyne psychicky týral žalobkyňu, ako aj ich tri deti a najmenej od doby roku 1999 do apríla 2003. U maloletého O. G. bol z toho dôvodu zistený neurotický syndróm prejavujúci sa pomočovaním a neurózou.

Rozsudkom Okresného súd Prešov zo dňa 28.6.2005 sp. zn. 25P 308/2004 bol O. G. zverený do osobnej starostlivosti žalobkyne. Počas výkonu trestu odňatia slobody sa zdravotný stav maloletého O. zlepšil. Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 31.10.2007 sp. zn. 24P 471/05 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 28.2.2008 sp. zn. 14Cop 1/2008 bol otcovi zakázaný styk s mladším synom O.. V priebehu tohto konania došlo k dopravnej nehode ako je vyššie uvedené, po ktorej ostal maloletý O. G. hospitalizovaný 351 dní a vo veku 9,5 roka zomrel.

V čase pred dopravnou nehodou bol život žalobkyne a syna O. G. značne komplikovaný vzhľadom na týranie zo strany otca, ktorý bol za tento čin právoplatne odsúdený. Žalobkyňa poukázala na to, že maloletý bol od nehody pred svojou smrťou hospitalizovaný 351 dní, pričom bol úplne narušený obvyklý spôsob života žalobkyne. Synov stav si vyžadoval jej sústavnú pozornosť a rodičovskú opateru, aj z toho dôvodu žalobkyňa sa v tomto čase ani nezamestnala, vzhľadom na synov zdravotný stav, ktorému kládla väčšiu prioritu a vynaloženie čo možno najväčšieho úsilia na jeho zlepšenie práve v nádeji, že sa ich spoločný život zlepší.

Žalobkyňa uvádzala, že potom ako sa jej podarilo vymaniť spod nepriaznivého životného vplyvu jej bývalého manžela, tešila sa na usporiadaný a pokojný život v spoločnej domácnosti so svojimi deťmi, no najmä so synom O., s ktorým trávila najviac času a ktorý bol jej najväčšou psychickou oporou. Poukazovala na to, že s jej najmladším synom sa práve počas tohto obdobia vytvorilo neobvyklé pevné puto a silné sociálne, morálne a citové väzby. Predstava harmonického spolužitia matky a jej detí tvorila silnú motiváciu žalobkyne v boji s ich neľahkým životným údelom. Práve v čase, keď bol takmer na dosah a nič nemalo predstavovať zrejmú preukážku, došlo k dopravnej nehode v dôsledku tejto k smrti maloletého O. G., v dôsledku ktorej prežívala žalobkyňa pocity úzkosti, smútku, zúfalstva, ako aj nezvratnú možnosť viesť so svojim synom súkromný život. Túto stratu prekonávala s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami. Uvádzala, že protiprávnym konaním žalovanej v 1.rade došlo k nenávratnej deštrukcii týchto interpersonálnych väzieb tvoriacich základný rámec súkromného života žalobkyne a tým intenzívnemu zásahu do osobnostných práv a práva na súkromie a rodinný život žalobkyne, následky ktorého nebolo možné úplne odstrániť len morálnou satisfakciou, keďže žiadna forma morálneho zadosťučinenia by nepostačovala k tomu, aby bola riadne vyvážená a zmiernená vzniknutá majetková ujma na osobnosti žalobkyne. Žalobkyňa uvádzala, že v čase dopravnej nehody mala zlomeninu ruky, následne po tejto nehode sa však bola nútená zmobilizovať celý rok počas hospitalizácie maloletého chodievala za ním do nemocnice, následne v dôsledku aj svojich zdravotných problémov bola uznaná aj čiastočne invalidnou. Poukazovala na to, že maloletý O. hlboko inklinoval k viere, chodieval pravidelne aj sám na bohoslužby, bol hlboko veriaci.

Žalovaná v 1.rade vo veci uvádzala, že hlboko ľutuje udalosť, ktorá sa stala, sama je matkou a ťažko sa vyrovnáva s danou situáciou a poukazovala na to, že nešlo o úmyselné zabitie. Uvádzala, že nebola predtým nikdy postihnutá za žiadny dopravný priestupok. Uvádzala, že odo dňa nehody sama trpí depresiami, musela zmeniť prostredie, odišla pracovať do zahraničia, po nehode navštevovala psychológa a poukazovala najmä na to, že požadovaná suma, by pre ňu bola finančne likvidačná. Každý druhý mesiac pracuje ako opatrovateľka na území Nemeckej republiky s príjmom 1.300,- eur, počas druhého mesiaca vykonáva živnosť na území SR, ako prevádzkovateľka opravovne odevov. Čo sa týka jej majetkových pomerov, býva v trojizbovom byte na Š. ulici v A., spolu s manželom a dvoma plnoletými deťmi, pričom dcéra sama nie je schopná sa živiť, študuje, syn je zamestnaný, manžel má príjem od 300,- eur do 400,- eur mesačne, inak nevlastní iné hodnotnejšie hnuteľné, či nehnuteľné veci.

Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom svedkyne V. G., z ktorej výpovede mal zistené, že žalobkyňa od dopravnej nehody zle znášala danú situáciu, čo zhoršovalo aj to, že maloletý syn bol hospitalizovaný v Košiciach, pričom bola nútená dochádzať za ním. Ocitla sa preto v zlej aj finančnej situácii. Naviac nemala oporu ani u bývalého manžela. Potvrdila, že vzťah žalobkyne so synom bol veľmi dobrý, často

k nej chodievala na návštevu, brávala syna so sebou, dodnes má jeho kresby, uvažovala o tom, že raz možno bude kňazom, sama žalobkyňa je hlboko veriaca. Svedkyňa poukázala najmä na to, že situácia bola zlá, z toho dôvodu že zdravotný stav maloletého bol raz lepší a raz horší. tieto zmeny vplývali na žalobkyňu, avšak veľmi si želala, aby mal. O. vyzdravel.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa to § 4 ods. 1, 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla; poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.
Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu
a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci,
c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,
d) ušlého zisku.
Podľa to § 4 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom6b) uplatnené, preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, dávky nemocenského zabezpečenia, úrazové dávky, dávky úrazového zabezpečenia, dôchodkové dávky, dávky výsluhového zabezpečenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia, ak poistený je povinný ich nahradiť týmto subjektom.

Podľa to § 4 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z.z. Poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. Náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi /20/ a je povinný tento nárok preukázať. Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

V danom prípade súd vychádzal zo skutočnosti, že žalovaná zavinila pri dopravnej nehode smrť syna žalobkyne a tým neoprávnene zasiahla do jej súkromia chráneného v ustanovení § 11 OZ. Súčasťou súkromia ja aj rodinný život, zahŕňajúci najmä právo fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzájomné vzťahy a v ich rámci naplňovať vlastnú osobnosť. Tento rodinný život sa rozvíja tak v manželstve, ako aj medzi rodičmi a deťmi, a z objektívneho pohľadu je strata jedného z členov tohto spoločenstva celkom neodčiniteľnou ujmou, ktorá postihuje jeho ostatných členov. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ je preto primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu.

Určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú v zmysle ust. § 13 ods. 3 OZ taxatívne stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd pri svojom rozhodovaní vychádzať ex offo. Závažnosť

vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, najmä so zreteľom na jej intenzitu, ako aj na dĺžku jej trvania a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, sama závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy teda nie je jediným a výlučným faktorom pre určenie konečnej výšky zadosťučinenia v peniazoch.

Podľa ustálenej judikatúry povinnosť prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, je stanovená zámerne, veľmi všeobecne, ako vo vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, tak aj vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil. Preto, aby pri určovaní konečnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci sudcovskej úvahy a v súlade s princípom spravodlivosti prihliadnuť k rozmanitým momentom, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, a tak bola naplnená požiadavka, zabezpečujúca účinné primerané zadosťučinenie za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie.

Podľa ustanovenia článku 8 odseku l Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd, publikovaného pod č. 209/1992 Zb., každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie. Z ustanovenia článku 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach publikovaného pod č. 120/1976 Zb. vyplýva, že nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, rodiny, domova alebo korešpondencie a každý má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom. Právo na súkromie v rôznych poňatiach môže zahŕňať tak ochranu rodinného života, súkromie obydlia, listové tajomstvo, ako aj ochranu cti, povesť človeka, či ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním údajov o osobe.
V článku 16 Ústavy Slovenskej republiky - nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená, obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom.

V článku 19 ods. 2, 3 - každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Súčasťou práva na súkromie je právo na rodinný život. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, práva na rodinný život, môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma.

Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou. Súdy už v celom rade rozhodnutí konštatovali, že občianskoprávne sankcie za zásah do osobnosti fyzickej osoby (spočívajúci v usmrtení blízkej osoby pri dopravnej nehode, ako je to v danej právnej veci) sú dané, a to priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Neboli však dostatočne jasne ustálené pravidlá, v rámci ktorých by sa mala pohybovať výška tejto peňažnej náhrady.

Súd vychádzal preto z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) konkrétne v prípade Kontrová proti Slovenskej republike. V predmetnom rozhodnutí ESĽP priznal sťažovateľke nemajetkovú ujmu v sume 25.000,- eur, pričom neoprávneným zásahom (nekonaním štátnych orgánov, ktoré v konečnom dôsledku viedlo k nezabráneniu trestnému činu) do jej osobnostných práv bolo usmrtenie jej oboch maloletých
detí.

Súd sa rozhodol pre toto rozhodnutie pre totožnosť ujmy v rodinných, emocionálnych vzťahoch, kde je prakticky nedosiahnuteľné bližšie vymedzenie všeobecnejších kritérií.

Hodnota usporiadaného rodinného života, resp. hodnota žiaľu, smútku a bolesti pri narušení rodinných vzťahov úmrtím/usmrtením blízkej osoby je nevyčísliteľná v peniazoch.

Rovnako je však pochopiteľné, že výška náhrady za nemajetkovú ujmu z hľadiska hornej hranice nemôže byť neobmedzená. Pri úmrtí dieťaťa sa javí za prípustné prihliadnuť na jeho vek. Pri staršom dieťati sa dá vychádzať z toho, že sa vzájomný vzťah s rodičom rozvinul v celej šírke vzájomných väzieb, a teda strata tohto blízkeho človeka a s tým súvisiace utrpenie a bolesť sú veľmi výrazné. Pre zobjektivizovanie je možné uviesť, že vzhľadom na dlhšie trvanie vzťahu mal rodič možnosť naplniť svoje rodičovské uspokojenie (uvedené hodnotenia zrejme vyznievajú hrubo avšak súd musí nájsť rozumné východiska pri ustálení výšky nemajetkovej ujmy). Pri menších deťoch je možné vážnosť zásahu zdôrazňovať absolútnou stratou možnosti naplniť vzťah rodiča a dieťaťa.

Ako už bolo vyššie uvedené, náhrada nemajetkovej ujmy priznaná ESĽP v uvedenom prípade za zásah do práva na súkromie, zahŕňajúci právo na rodinný život, predstavovala sumu 25.000,- eur. Išlo pritom o zásah spočívajúci v absolútnom rozvrátení a rodinného života poškodenej, nakoľko došlo k súčasnému usmrteniu oboch (jediných) jej detí. Vo vzťahu k jednému dieťaťu, by sa jednalo o čiastku 12.500,- eur.

Súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v tejto právnej veci, prihliadol, že žalobkyňa má dcéru a staršieho syna, ktorí aj keď nenahradia stratu maloletého syna, jej pomáhajú prekonať spomínanú ujmu. Pri zohľadnení týchto skutočností súd ustálil výšku nemajetkovej ujmy na sumou 10.000,- eur, považujúc ju aj za primeranú, ako už bolo uvedené, rozsudok nemôže byť likvidačný pre žalovanú, aj keď v zmysle vyjadreného právneho záveru odvolacieho súdu sa podieľa na úhrade žalovaná v 2. rade.

V konkrétnom prípade je potrebné zohľadniť aj to, že určitá satisfakcia bola daná aj právoplatným trestným rozsudkom, ktorým bola žalovaná uznaná vinnou z prečinu usmrtenia. Dôležitá je aj skutočnosť, že sa nejednalo o úmyselný, ale nedbanlivostný trestný čin, ktorého spáchanie žalovaná úprimne ľutuje a ťažko sa vyrovnáva s jeho dôsledkami. Žalovaná nemala požité alkoholické nápoje, avšak nevenovala riadeniu motorového vozidla dostatočnú pozornosť, na druhej strane opäť súd pripomína, že nemajetková ujma nemá reparačnú funkciu, hodnota ľudského života sa nedá vyčísliť a preto v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Čo sa týka uplatňovaného nároku vo vzťahu k žalovanej v 2.rade ako poisťovni, ktorá bola účastníkom poistného vzťahu zo zodpovednosti za spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, tu súd poukazuje na vyjadrený právny záver odvolacieho súdu v rozhodnutí č.k. 17.10.2012 - 305 zo dňa 14.11.2013, kde bolo uvedené, že priamy nárok poškodeného proti poisťovni sa zakladá v ustanovení § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a teda, že poškodená ako obeť dopravnej nehody, má neobmedzený priamy nárok na plnenie voči poistiteľovi.

Bolo preukázané, že poistný vzťah medzi žalovanou v 1.rade a žalovanou v 2.rade v čase vzniku dopravnej nehody existoval, išlo poistný vzťah z titulu povinného zmluvného poistenia.

Odvolací súd poukázal na to, že rozsudkami Súdnym dvorom EÚ, bolo konštatované, že pod pojmom ujma na zdraví je potrebné rozumieť akúkoľvek ujmu, ak teda jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľné ho v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu, musia sa z povinného zmluvného poistenia nahradiť. Keďže zodpovednosť žalovanej v 1.rade vyplýva z ustanovenia § 11 a 13 Občianskeho zákonníka, táto zodpovednosť vnikla na základe dopravnej nehody, potom platí, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obeti usmrtených pri dopravnej nehode.

Keďže plnenie poškodená môže dostať len raz, a ide o nárok proti dvom subjektom, ktorí majú postavenie samostatných spoločníkov, čím nevzniká pasívna solidarita, súd zaviazal žalovanú v 1.rade aj 2.rade na splnenie celého dlhu, avšak vo výroku rozhodnutia uviedol, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 151 ods. 3 O.s.p., kde v zložitých prípadoch najmä z dôvodu väčšieho počtu účastníkov konania alebo väčšieho počtu nárokov uplatňovaných v konaní súd môže

rozhodnúť, že o trovách konania rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, ustanovenie § 166 sa nepoužije.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že
a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.